

ЗАМІСТЬ ПРОЛОГУ

— Наш TGV* затримується на три з половиною години у зв'язку з інцидентом із людиною на виїзді з Діжонського вокзалу. Перепрошуємо за завдані незручності.

— Ну а що, — каже хтось із пасажирів позаду. — Вони ж не винні, що хтось вирішив покінчити з собою.

Отак ти собі нудишся життям, доживаєш до великоднього понеділка і вирішуєш, що вже, напевно, досить. І смерть твоя, якщо що, нічого не змінить у загальному ході речей, як нічого не змінило і життя. Душа твоя підійметься вгору, точнісінько як і душа якого-небудь голуба, розчавленого неухважним автомобілістом, і так само радітиме, що більше не доведеться порпатися у смітті, ловити на собі згіджені погляди, шукати, на що прожити наступний день.

Для решти усе триватиме так, як і раніше. Ніяких змін, думав ти. А бачиш, чувак, ти помилявся: плин речей змістився аж на три з половиною години! Тому всі 634 пасажири TGV номер 6206 прибули до Парижа, на Ліонський вокзал, із суттєвим запізненням. Їм, щоправда, роздали червоні картонні коробочки з соком і печивом на виході, але хіба то зарадило? 156 бізнесменів мусили скасувати ділові зустрічі, у десяти з них зірвалися найважливіші контракти року. 302 пасажири не встигли на пересадку і проведуть цю ніч у дешевих готелях (семеро з них пересплять із повіями, причому двоє підходять венеричні захворювання). Троє чоловіків і одна жінка через це спізнення втратять роботу, бо не зможуть бути в офісі

* Train à Grande Vitesse (фр.), Те-Же-Ве — французький швидкісний пасажирський потяг.

о 8.30 ранку наступного дня, а перед тим отримали останнє попередження. 63 немовлят репетуватимуть від знеудження, голоду і від того, що в їхніх мам закінчились підгузки. Одна людина потрапить до лікарні у тяжкому стані, бо на цілий потяг не знайшлося нікого, хто зміг би надати адекватну першу допомогу.

Тож бачиш, мужик, ти таки змінив світ. Хоча ніхто не знає напевно, був ти мужик чи була ти жінка. Просто «*accident humain*», ні більше, ні менше. В тому й уся іронія.

• БОГДАНА •

— Мала, ти ж не подумай нічого такого. — Богданина чашка наповнилась кавою. — Ти лишилася на ніч тільки тому, що я не люблю снідати сам.

Богдана глянула на нього, перевела погляд на вершечок Ейфелевої вежі, який тільки й виднівся з вікна (зате скільки гордості в хлопчика за свій «краевид»), всміхнулася на всі тридцять два і солодко потягнулася. На обличчі хлопчика, бородатого каталонця років тридцяти шести, що приїхав до Парижа у справах (і залишився на вихідні), застигла суміш подиву й не знати ще яких емоцій. Богдана засміялася. Грудний, оксамитний сміх завершувався дзвінками металевими нотками.

Який завчений текст, дорогенький. Навіть, певно, халат свій щоразу однаково розкриваєш на волохатих грудях. Довго колись тренувався перед дзеркалом. Шо таке?.. Не спрацювало? Баба не знітилась від твого дискурсу імені мачо-іберіко?.. Та нічо. Не засмучуйся. Як на такого самозакоханого бицюгана, ти доволі непогано трахався. Хоча, як правило, що більше его, то менший хуй. І все, що з ним пов'язане.

* Нещасний випадок (фр.).

Якби Богдана говорила каталонською, вона би сказала все це вголос. А так просто спокійно пила каву й мастила багет помідором. На столі вже був нарізаний хамон і сир манчего. З собою все привіз, чи що? Ну, не пропадати ж харчам, якщо є апетит.

— Дієго... — з повним ротом проказала Богдана іспанською. — Ти не ображайся, але я тебе об'їм. Дуже вже голодна після траху. Так, потрахались справді якісно, дякую.

Чоловік іще більше роззявив рота і сів на стілець. Кухня була світла, але захаращена купою дрібничок, — чи то від сільської родини, чи то з антикварної барахолки. Найімовірніше, це свідчило про часту присутність тут господині дому. Якщо ж ні, то чоловіча сентиментальність і схильність до колекціонування непотребу Богдану точно не збуджувала. Хоча це могла бути квартира, винайнята через Airbnb. Цього вона з вечора не уточнювала. Як і його імені.

— А, ти не Дієго?.. — зморщила носика Богдана. — Алехандро? Альберто? Рікардо?..

Нарешті він засміявся:

— Що в тебе за любов до іспанських імен? Я каталонець.

— А, ну так, — позіхнула Богдана і додала українською: — Люблю я гордих селяків.

— Що? Я не розумію мови, якою ти говориш.

— Та так, нічого. Джорді? Енрік?..

Ранок закінчився прощальним сексом на кухонному столі. Скатертину майже сповзла на підлогу. Спиною трохи холодило — купив же хтось цей стіл із керамічною плиткою посередині. Певно, на такий зручно ставити гарячі каструлі, коли годуєш родину з семи дітей. Богдана з цікавістю розглядала лампу, що нависала просто над столом. Чиста така, без павутинок і пилуки. Фанерка легенька, гойдається в такт зі стегнами одноразового мачо.

— Не можеш кінчити?.. — зі щирим співчуттям спитала Богдана перед тим, як вивільнитися з-під нього. — Нічо, то в багатьох мужиків буває зранку.

[Купить книгу на сайте kniga.biz.ua >>>](http://kniga.biz.ua)

Чоловік чомусь схопився за скатертину.

— І скільки ж ти їх мала, тих мужиків?..

О, знову образився. Такий зворушливий.

— Жодного, коханий. Ти в мене перший і назавжди! — реготнула Богдана, перед тим як зовсім голою легенько пострибати через всю квартиру до ванної. Біля дверей на секунду зупинилася і підняла з підлоги його джинси. В кишені намацала зняті вчора в банкоматі 300 євро. Не фонтан, звісно, але хоч щось. І то дивно, що в європейця є стільки кешу. Там-таки на підлозі валялися скинуті вчора Богданіні короткі шорти. Теж із кишенями. Богдана запхала банкноти в шорти і дбайливо повісила одяжину на гачок. Треба буде заскочити в «Uniqlo» на Опері. Може, ще не розібрали ті тренчі Andersen — копійки ж коштує, 159 євро. Світло-коричневий, нічогенький. Хоч і не Burberry, звісно, зате без ідіотських плечиків.

Богдана показала зуби власному відображенню в дзеркалі. Все ОК із зубами. Як і з грудьми, плечима, рельєфом живота й епільованою зоною бікіні. 300 євро, що за мізер. Минулого тижня було дві тисячі. Всі заощадження 17-річного пуцьвірінка, сина власника кафе, де Богдана працювала кілька тижнів. Бідолашний так хотів втратити цноту, що готовий був і нирку продати. Богдану мало цікавило, назбирав підліток ці гроші сам чи «позичив» у тата в касі, але про всяк випадок вона звільнилася з роботи до того, як комусь спало б на думку звинуватити її в крадіжці.

Баночки на полицках кричали щось про аюрведу і стовідсоткову натуральність. Гелі й скраби пахли надто солодко. Тут точно жила інша жінка. Доросла й здепресована. Богдана ніколи такою не буде.

У вітальні зазвучала музика. На стінах ванної була така сама керамічна плитка, що й на столі у кухні, явно заяскрава для Парижа.

— Visca Catalunya! — крикнула Богдана і ввімкнула душ.

* Хай живе Каталонія! (кат.)

• РИТА •

Стравою дня в брасерії «Suffren» сьогодні була форель із пюре та салатом. Ще була свинина в соусі з фенхелю. Але Риті хотілося м'яса з кров'ю, тож вона взяла звичайний стейк тартар за 16,50. Без пармезану.

— А сам ти, от якщо зовсім чесно — як ти хочеш?

— Я?

— Ти.

Філіп провів очима офіціанта, котрому щойно замовив шукрут — втім, з огляду на спеку вже встиг засумніватися у правильності вибору. Сосиски, полядниця, жирна свинина.

— Ну, я би завів із тобою дитину... Років через два, три. Ми ще не пожили разом як пара. Розумієш?

— Ага, як пара. З чотирма дітьми. Двоє твоїх, двоє моїх, просто вони ще ніколи не зустрічалися.

— Ну... ти розумієш, що я маю на увазі.

Так, Рита, здається, розуміла. Дивлячись на його високе чоло з залисинами, на відросле волосся над вухами, на цю дурнувату чи то куртку, чи то сорочку, яка хоч і була від Lemaire, невблаганно робила Філіпа схожим на сантехніка середнього віку.

Їй би зараз спокійно, не зводячи з нього очей, засміятися і, примруживши очі на сонце, неквапно допити своє вино. Але ж ні, в горлі поволі починало щось стискатися, сльози по-зрадницькому підступали...

— Ну і, власне, діти, — провадив він, і хоч як пильно на неї дивився, чомусь не помічав, що от-от розпочнеться катастрофа. — Думаю, для моїх дітей це буде дуже травматично. По-перше, дізнатися, що в мене є інша жінка, а потім — що ще одна дитина. Розумієш?

Рита знову розуміла. А ще відчувала, що в цю-таки секунду із неї zarazом вилетіть все: сльози, відчай, жаль до себе, а насамкінець те, що вона вважала коханням до Філіпа.

Рита промокнула очі грубою паперовою серветкою.

Купити книгу на сайті kniga.biz.ua >>>

– Досить. Я зрозуміла. Мушу йти.

Протиснутися між двома терасними столиками було неважко. «Поки неважко», – криво посміхнулася сама до себе худенька Рита. Філіп уже хапав її однією рукою за рукав, іншою намагаючись набрати пін-код на терміналі в руках офіціанта, розраховуючись за все, що встигли і не встигли з'їсти.

Відвідувачі бістро меланхолійно жували свої макарони зі смаженим лососем *à point*^{*}, спостерігаючи цю майже драматичну сцену. Молода жінка, рішуча й заплакана, і 43-річний чоловік, з розгубленим виразом обличчя і втомленими очима.

– Зачекай, – Філіп наздогнав її вже на вулиці. – Ти не можеш ось так піти. Нам треба поговорити.

– Навіщо? – Рита нервово чекала на зелене світло на пішохідному переході, хоча в Парижі всі зважають лише на світло для автомобілів. Коли воно ще чи вже червоне, можна йти. – Я почула все, що мене цікавило, дякую.

– Нічого ти не почула. Я просто не знаю, як мені тебе підтримати! Я ж лише говорив із тобою так, як і ти б говорила з якою-небудь подругою. Щоби перш за все думала про своє життя і свої інтереси. Все одно остаточне рішення за тобою. Хочеш дитину – давай заведемо дитину. Я просто... – тут уже і в нього виступили сльози на очах. – Просто ніколи не любив нікого так, як тебе.

Філіп обіймав її і притискав до себе, а в погляді Рити читалась єдина думка: «Приїхали. Ну й тупо ми тут виглядаємо, на цьому переході серед вулиці».

Сяк-так попрощавшись, вона пішла на роботу. Обідня перерва закінчилася півгодини тому, але Рита рідко на таке звчала. Хто працює ситуативно і в вихідні, і вночі, може собі дозволити приходити з обіду не як штатний зомбі.

Рита зробила над собою зусилля й захпала телефон якомога глибше до кишені: ходжу тут, голова в сраці, й нічого

* Добре просмажений (фр.).

не бачу, крім трьох месенджерів. Досить, треба би і пожити для різноманітності.

Вона пройшла повз довгу й потворну будівлю «Юнеско», біля входу якої курсували співробітники різної цінової категорії. Привіталася зі злидаркою, що тут-таки, біля головного входу, зебрала, загорнувшись у квітчасту хустку, окинула оком набір покупок, який її донька-підліток несла мамі з сусіднього «Монопрі»: йогурт, вода, пакуночок із чотирьох кіндер-пінгві.

«Майже такий самий, як я пакую дітям в школу на гуте», — констатувала Рита.

Вона часто міркувала про те, що ми, люди, відрізняємося одне від одного значно менше, ніж нам хотілося би думати. Ті самі потреби, ті самі емоції. Наприклад страх. І вона, і Філіп зараз відчувають страх. Тільки кожен по-своєму. Філіп борсається між страхом отримати ще одне дитинча на свою шию і страхом, що Рита просто прожене його зі свого життя. Не буде більше Рити. Не буде сексу з Ритою, засинань і прокидань з Ритою, вечерь і коктейлів із Ритою, сніданків із Ритою, виходів на вернісажі з Ритою, її дизайнерських суконь і карколомних підборів, її бажання кохатися на тихій вулиці острівця Сан-Луї, її «Je t'aime» у горах Корсики, викладеного крихітними камінцями і шкірками від ковбаси, її жартів, її музики, її ревнощів, її дітей, її нахабності, її ніжності, її захоплення ним, Філіпом.

А от Рита чомусь не боїться втратити Філіпа. З дивним мазохізмом вона готова просто зараз заблокувати всі його контакти і попросити консьержку змінити код на вхідних дверях будинку. Однаково в ньому мешкає лише вона та двоє літніх психіатрів: небагатьом доведеться перезапам'ятовувати новий код. Рита готова акуратно порозпихати в пластикові файли всі картинки розділу «Філіп, парижанин, 43 роки». Як він голим грає ноктюрни Шопена, поки вона ліниво дрімає після сексу, як вони співають дурними голосами «Марсельезу», заблукавши вночі на спуску з Монте-Стелло на Корсиці, як її

* «Я кохаю тебе» (фр.).

ненавидять усі ровесниці – жінки його друзів на вечірці в його день народження, як він пече вафлі з її дітьми, як орудує дреллю, збираючи ліжко, куплене нею в арабів біля площі Республіки, бо в «ІКЕА» не знайшлося такого самого належної якості.

Рита боїться одного – власної невизначеності. Того, що вона сама для себе досі не прийняла рішення. Звісно ж, їй, як і кожній, дуже хочеться зараз стрибнути в теплу ванну жалю до себе, просмакувавши наперед важкі будні самотньої матері трьох дітей, котру тепер точно звільнять з роботи під будь-яким приводом – всім-бо відомо, що її шеф, чванькуватий самодур, люто ненавидить дітей і все, що з ними пов'язане. Рита уявляє собі, як повертається жити до Києва, знімає двокімнатну сталінку й намагається втулити там ще третє дитяче ліжечко. І вже зараз прикидає, як важко буде вкотре шукати місце в яслах, поставивши на вуха всіх «знайомих». Ще Рита дещо відсторонено міркує, яке в цієї гіпотетичної дитини буде прізвище – де-юре вона ж досі заміжня за батьком двох перших дітей. Ясна річ, у її житті більше не буде Філіпа – вона вже жовчно прокручувала в голові цей їхній діалог при зустрічі чи в листуванні: «Кохана, я вмираю без тебе, дозволь хоч на трохи вас побачити! – Ні, йди в дупу. Для певності перепитай у свого психоаналітика, де це. Щоб не травмувати твоїх дітей».

Ще гірше їй вдавався постабортний меседж: «Що ж, твої діти можуть спати спокійно: ні братика, ні сестрички в них не буде».

«Я жалюгідна», – зітхнула Рита і натисла кнопку дзвінка на вході до вілли кінця XVIII століття, яку винаймала її компанія під офіси. Двері відчинилися.

«Господи, який жахливий килим на сходах», – вкотре зауважила Рита.

Підіймаючись сходами до свого бюро, вона заблокувала Філіпа у всіх месенджерах, що були на телефоні.

Перед дверима бюро на секунду спинилася і таки надіслала йому короткий мейл:

«Побудемо трохи в режимі стенд-бай. Треба подумати».

[Купити книгу на сайті kniga.biz.ua >>>](http://kniga.biz.ua)

Після чого заблокувала і мейл.

До кінця робочого дня лишалось чотири години. А потім довгий і раптово незаповнений вечір.

– Нічо. В кіно піду.

Рита зачинила двері.

• ХЛОЯ •

Надворі давно стемніло. Задихаючись, Хлоя наздогнала трамвай, інакше довелося б чекати на зупинці сімнадцять хвилин. Квитка вона не мала. Хоча і контролерів у Сен-Дені навряд чи хто коли бачив. Вони ж не самогубці, штормити місцевих пацанчиків.

Хлоя спокійно доїхала до кінцевої зупинки. Вокзал. Тут виходили всі. І пакистанці в окулярах із несвіжими газетами, і велика африканська мама з візком на двох дітей, про яких Хлоя питала себе одне: як вони дозволили заплести собі ці десятки хитромудрих косичок на головах? Їй як няні-початківці це видавалося завданням рівня ініціації в шаолінський монастир. Не пропустивши вперед африканку, з трамваю вивалився по-хіпстерськи бородатий арабський мачо й навіть оком не повів у бік Хлої, яка похмуро його розглядала, – настільки далеко вона була від його смакових орбіт.

На привокзальній площі, на невеличкому містку, що вів від зупинки трамваю до входу в будівлю вокзалу Сен-Дені, нестерпно пахло м'ясом, смаженим на вугіллі.

Хлоя наважилася. Між красивою жінкою в традиційних сенегальських шатах із хитромудро зав'язаним тюрбаном і худим чоловіком у шкірянці обрала жінку: завжди чомусь вважала їх чистішими.

М'ясо на дерев'яній паличці було шкідливе і смачне на вигляд. «Візьму більш засмажене», – вирішила Хлоя.

— Один євро, леді, — сказала велика і красива сенегалка, загортаючи шашличок у фольгу. — Вам посипати перцем?

Один євро. Леді. Вперше її тут хтось так назвав. Леді за євро, гм. От де треба було харчуватися, коли бюджет був п'ять євро на день. За ці гроші Хлоя мала б і перше, і друге, і третє.

— Посипте, будь ласка.

Вона йшла на електричку до Парижа брудним підземним переходом, вдихала сморід сечі й жувала м'ясо. Добре промариновану, підкопчену і засмажену майже на вугіль яловичину. Дивним чином Хлоя більше не почувалася в цьому нічному передмісті, де кожен другий пропонував купити гашиш, єдиною білою. Останній раз такий смак м'яса пам'ятався їй із Тернополя.

• МАША •

Щойно вийшовши з дому, Маша наступила на мертвого птаха. М'якого, розквашеного; нога підсковзнула, дівчина ледь не впала. Підстрибнула, гидливо задерши черевика. Здається, зчавлено скрикнула, бо хтось обернувся їй услід. Захотілося витерти ногу, хоча через пір'я кров на підошву не потрапила. Маша щосили човганула чорним черевиком об асфальт, засипаний жовтим і брунатним листям, і якнайшвидше пішла геть.

В усьому іншому день був як завжди. Острівці пожухлого листя, на які то тут, то там легко приземляються леткі пластикові пакети, раді своїй тимчасовій втечі зі смітника. Синє небо, прошите білими нитками літакових слідів. Перехожі в пальтах і в підробних пуховиках Canada Goose, хоча ще вчора ходили у футболках. Погода Іль-де-Франс як контрастний душ. Верхні поверхи османівських будинків, деколи навіть із крихітними вежами, з яких хтось висувається, щоби полити квіти за вікном. Всюдисущі платани, з яких чомусь не облетіло все листя під час останньої бури.

[Купить книгу на сайті kniga.biz.ua >>>](http://kniga.biz.ua)